

Biologické posouzení projektu

Domov u fontány Přelouč

Podklad k žádosti o podporu z Integrovaného regionálního operačního programu 2021 - 2027

RNDr. František Bárta

Syrovátka č.p. 14
503 27 Křota pod Libčany

V Syrovátce dne: 10. 4. 2023

RNDr. František Bárta

Zpracovatel: RNDr. František Bárta
Syrůvka 14
503 27 Lhota pod Libčany
IČ: 46462601

Objednatel: SAFE TREES, s.r.o.
Hlinky 162/92
603 00 Brno
IČ: 26935287

Akce: Domov u fontány Přelouč

Projekt „Domov u fontány Přelouč“ je zaměřen na komplexní řešení veřejně přístupné plochy s cílem revitalizace zelených ploch vedoucí ke zvýšení jejich ekosystémových služeb v rámci města Přelouče. Plocha zeleně ležící u Domova u fontány (dále též „Domov u fontány“) leží na okraji města Přelouče a navazuje na různorodé plochy zeleně jak v samotném městě, tak v navazující zemědělské krajině. Rozloha této zeleně a její poloha umožňuje konektivitu jak v rámci sídla, tak ve vazbě na okolní krajinu. Její význam bude v budoucnu vzrůstat s ohledem na plánovaný rozvoj města, v jehož výhledu bude část okolních ploch zastavěna a tato zeleň tak bude plnit i funkci odrazového můstku pro šíření druhů do těchto nově využívaných ploch.

Vlastní realizace projektu se zaměřuje na ošetření stávající zeleně v ploše parku a její doplnění. To bude spočívat v doplnění rostlinných druhů a zbudování otevřeného vodního prvku a doplnění drobného mobiliáře, včetně oprav a úprav stávajících stezek. Všechna opatření mají za cíl zatraktivnit plochu parku pro různé skupiny rostlin a živočichů a zároveň využít plochy pro širokou veřejnost jako místo aktivního odpočinku a poznávání přírodních složek vyskytujících se v blízkosti jejich bydliště a města Přelouče.

Obsah

1. Popis a posouzení výchozího stavu lokality před realizací opatření	3
2. Zdůvodnění potřeby realizace opatření	10
3. Posouzení a popis možných negativních vlivů v průběhu realizace opatření na přírodu a krajinu ..	12
4. Navrhovaná opatření.....	14
5. Závěr	15
6. Použitá literatura	16
7. Přílohy.....	17

1. Popis a posouzení výchozího stavu lokality před realizací opatření

Realizace cílových opatření směřuje do plochy parku u Domova u fontány, který leží v jihovýchodním okraji města Přelouče v okrese Pardubice v Pardubickém kraji. Vlastní řešená plocha leží na pozemku p. č. 857/3 a částečně na pozemku p. č. 857/6, vše v k. ú. Přelouč. Celková rozloha je 17 000 m². Vlastní Domov u fontány, včetně přilehlých pozemků je ve vlastnictví Pardubického kraje a slouží k uspokojování sociálních potřeb občanů. Vlastní budovy tohoto zařízení navazují na severní a východní stranu řešeného území. Na západní straně pak navazuje na plochu parku zástavba rodinných domů s menšími zahradami. Při jižním okraji protéká bezejmenná vodoteč s doprovodným břehovým porostem. Za touto vodotečí je pak plánována nová výstavba rodinných domů. Na východní okraj dotčeného území navazuje v současné době travnatá plocha, která je zemědělsky využívána. Za ní jsou pak ovocné sady. Na severní straně jsou budovy sloužící k provozu sociálního zařízení a plánuje se zde stavba dalšího objektu. Severněji pak navazuje zástavba rodinných a panelových domů s rozptýlenou zelení. V ploše parku je evidováno 211 stromů a jejich skupin, které pomístně doprovází keřová výsadba. Plocha parku je od sousedních pozemků oddělena prostupným drátěným oplocením a je umožněn přístup do území uzavíratelnými branami. Toto opatření poskytuje zvýšenou ochranu proti pozemním predátorům (např. liška, toulavý pes a další.) a zároveň umožňuje migraci menších druhů živočichů a zalétání semen rostlin. Vlastní park lze rozdělit na dvě poloviny, liší se především v zastoupení dřevin a volných travnatých ploch. Východní polovina je převážně travnatá s několika doplňkovými stavbami individuálně rostoucími dřevinami, včetně ovocných stromů. Západní polovina je s plošnou a skupinovou výsadbou stromů a větším zastoupením keřů (viz mapa č. 2). Ojedinelé jsou zde i menší travnaté plochy. Většina stromů je zde již plného vzrůstu a projevuje se u nich postupné fyzické stárnutí. Zároveň se u starších stromů tvoří přirozené dutiny v místech odlomených větví nebo jsou zde dutiny vzniklé činností šplhavců. Vlastní park navazuje na další zeleň v okolí. V rámci zastavěného území je jak na veřejně přístupných plochách, tak v uzavřených soukromých plochách (zahradách). Mimo zastavěné území města navazuje na zeleň podél bezejmenné vodoteče, která zasahuje východně do zemědělské krajiny. Vlastní parková plocha je v jižní části města největší veřejně přístupnou plochou a tvoří významný prvek „zeleného“ rázu města.

Posuzovaný projekt v části inventarizace dřevin s názvem „**Domov u fontány Přelouč**“ vypracovala společnost SAFE TREES, s.r.o. se sídlem Hlinky 162/92, 603 00 Brno (IČ: 26935287) v březnu 2023.

Město Přelouč leží 12 km západně od krajského města Pardubic v Pardubickém kraji.

Území města Přelouče a jeho širší okolí spadá klimaticky do oblasti teplé T2. Tu lze charakterizovat: jaro je poměrně krátké, teplé až mírně teplé, léto je dlouhé, teplé a suché, podzim je poměrně krátký, teplý až mírně teplý a zima je krátká, suchá až velmi suchá. Průměrné roční srážky jsou 550 – 700 mm.

Geomorfologicky spadá území města do soustavy České tabule, podsoustavy Východočeská tabule, kde leží ve dvou celcích, a to Východolabská tabule a Svitavská pahorkatina. Zde leží na rozhraní celků Pardubická kotlina a Chrudimská tabule. Obecně lze území charakterizovat jako rovinu výrazně poznamenanou antropogenní činností s mírným úklonem k severu do nivy řeky Labe. Vlastní

plocha parku leží na mírném svahu s jižní expozicí. Širší okolí města je zemědělskou krajinou. Samotný park je součástí zastavěného území města. Zeleň v jeho okolí je pak výrazně pozměněna dlouhou dobou osídlení a dosadbou dřevin, včetně užitkových v zahradách soukromých domů.

Nadmořská výška řešeného území je 210 až 220 metrů. Geologické podloží je zde tvořeno druhohorními sedimenty svrchní křídý vápnitými jílovci a slínovci.

Podle biogeografického členění České republiky (Culek et. al., 2013) patří území města do podprovincie Polonské.

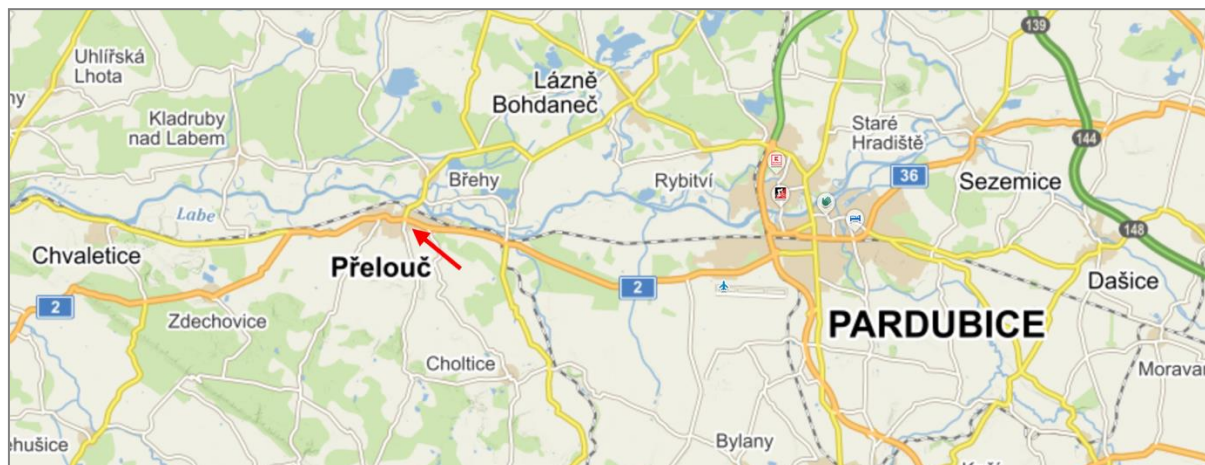
Fytogeograficky spadá město do obvodu Českého termofytika do okrsku 15c Pardubické Polabí. Z hlediska zoogeografického patří území do provincie listnatých lesů eurosibiřské podoblasti palearktické oblasti. Zoocenózou v řešeném území je zoocenóza sídel, doplněná druhy agrocenóz, které do území pronikají z okolní krajiny.

Posuzovaný park neleží v žádném typu zvláště chráněného území, ani v jejich bezprostřední blízkosti. Zároveň není součástí prvků územního systému ekologické stability, ani není významným krajinným prvkem daný zákonem (zákon č. 114/1992 Sb.) Navrhovaná opatření v projektu a jejich realizace nebudou mít na tento park ani na další ekostabilizační prvky města negativní vliv a v dlouhodobém horizontu budou poskytovat vyšší ekosystémové služby v podobě zvýšení biologické rozmanitosti, odolnosti území proti klimatickým změnám, zadržení vláhy v krajině a její zvýšení vsak do podloží a dalších, včetně služeb sociálních a výchovných.

Umístění lokality

Poloha dotčeného Domova u fontány v Přelouči v rámci širšího regionu je znázorněna v mapě č. 1. V mapě číslo 2 je pak vlastní detailní vymezení parku a rozdělení na východní a západní část (modrá čára). Z této mapy je zjevná i návaznost na okolní plochy zeleně a propojení liniovou břehovou zelení s okolní zemědělskou krajinou. Z polohy parku je tak zjevný jeho význam jako odrazového můstku pro vzájemnou interakci druhů mezi otevřenou zemědělskou krajinou a antropogenní krajinou sídla.

Mapa č. 1 Poloha Domova u fontány v rámci širšího regionu (zdroj: mapy.cz).

Mapa č. 2 Poloha parku v jihovýchodním okraji města Přelouče (zdroj: mapy.cz)

Zeleň v ploše parku požívá obecné ochrany dle zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, kde je v § 7 uvedeno, že dřeviny jsou chráněny před poškozováním a ničením, a že péče o dřeviny, zejména jejich ošetřování a udržování, je povinností vlastníků.

Vstupní podklady pro biologické posouzení projektu – I. etapa:

1. Projekt péče o stromy 2023 – Přelouč Domov u fontány vypracovaný společností SAFE TREES, s.r.o. se sídlem Hlinky 162/92, 603 00 Brno (IČ: 26935287) v březnu 2023,
2. katastr nemovitostí,
3. terénní průzkum lokality provedený 26. 11. 2022 a 7. 3. 2023,
4. nálezová databáze Agentury ochrany přírody a krajiny ČR (dále jen „AOPK ČR“).

Cílem celého realizovaného projektu je:

- Ošetření vybraných stávajících stromů a odstranění stromů, které svým zdravotním stavem ohrožují majetek a zdraví osob,
- zachování mikrohabitatů u ošetřených stromů a tím uchování biologické rozmanitosti druhů na ně vázaných,
- zlepšení provozní bezpečnosti a zdravotního stavu stávajících dřevin,

- doplnění stromové a keřové zeleně,
- doplnění plochy o vodní prvky a drobný mobiliář.

Biologické vyhodnocení lokality

Při zpracování biologického posouzení projektu vycházel zpracovatel z terénních průzkumů, na němž se podíleli externí spolupracovníci RNDr. Helena Faltysová (botanika) a Josef Moravec (entomologie). Při průzkumu byla pořízena aktuální dokumentace stavu řešeného území, která je z části použita v tomto zpracovaném biologickém vyhodnocení akce. Při zpracování závěrečné zprávy byla dále využita data z nálezové databáze AOPK ČR. V ní k datu náhledu (4. 4. 2023) nejsou uvedeny pro vlastní park ani jeho nejbližší okolí žádné nálezy. V mapě č. 3 je vyznačeno dotčené území parku (červeně ohraničené území) a jednotlivé nálezy uvedené v databázi (červené body). Žádný z těchto bodů není uvnitř vymezené plochy parku ani v jeho nejbližším okolí. Zdroj pro mapu č. 3 : (c) AOPK ČR, Nálezová databáze ochrany přírody.

Při terénním průzkumu byly použity metody, kterými bylo zjištěno základní druhové spektrum vyskytujících se organismů, dokládajících současný stav území a umožňující biologické vyhodnocení navrhovaných opatření.

Při botanickém průzkumu byla při pohybu v území použita vizuální metoda. Při zoologickém průzkumu bylo použito několik rozdílných metod v závislosti na zjištění přítomnosti cílových skupin a druhů. V terénu byly použity metody: vizuální metoda pro přímé zjišťování pozorovaných druhů (živých i pobytočných stop), akustická metoda pro zjištění druhů pomocí hlasových projevů. Pro přímé sledování obsazenosti dostupných dutin byla použita endoskopická kamera QuickPeek.

Předmětem botanického průzkumu byl typický park s lavičkami a jinými odpočinkovými prvky, výsadbami domácích i exotických druhů dřevin, plochami udržovaných trávníků a výsadbami okrasných rostlin, z nichž některé zplaňují. Park je sice oplocený, ale veřejně přístupný. Trávníky jsou pravidelně sekány a udržovány, v části s hustší výsadbou stromů, která má spíše charakter lesa, je pokryvnost bylinného patra dosti omezená. Bylinné složení trávníků odpovídá složení parkových směsí, pomístně v nich zplaňují pěstované okrasné druhy (sněženky, šafrány, ladoňky, pryšec křížatý, ojediněle se objevují i semenáčky tisu červeného zplanělého z výsadeb.) Přirozený výskyt zvláště chráněných a ohrožených druhů je na lokalitě nepravděpodobný. V lokalitě se díky údržbě nevyskytují ve větším množství ani ruderalní a plevelné druhy. Celkem bylo v území parku nalezeno 55 druhů vyšších cévnatých rostlin.

Realizace projektu nebude mít na zjištěný výskyt rostlinných druhů, ani na jejich společenstva významný vliv. Dočasný sešlap způsobený pohybem stavebních dělníků, případně zhutnění pojezdem techniky bude mít pouze krátkodobý a dočasný charakter. Stejně tak lze vnímat i úpravu stávajících cestiček a dovybavení případným mobiliářem.

Zoologický průzkum byl zaměřen na výskyt ohrožených a chráněných druhů, které obývají městské prostředí a zeď využívají ke svému rozmnožování, úkrytu nebo jako zdroj potravy.

Při entomologickém průzkumu byla pozornost zaměřena na saproxylický hmyz s důrazem na výskyt chráněných druhů, např. páchníka hnědého (*Osmoderma barnabita*). Jeho výskyt nebyl prokázán, ač zde jsou možné podmínky pro jeho výskyt. Páchník hnědý vyžaduje starší světlý porost stromů s dutinami. Takový biotop zde několik starých stromů poskytuje. Celkem byly dutiny nalezeny na 8 stromech. Část z nich využívali pro své hnízdění ptáci. Dutiny pocházely od činnosti datlovitých ptáků nebo vznikaly po odlomení větví a jiném poškození.

Terénní průzkum nebyl zaměřen na druhy, které se vyskytují na sledovaných stromech při sběru potravy (např. blanokřídlý hmyz, nebo se vyvíjejí ve vegetativních orgánech (žlabatky aj.). Dostupnými metodami nebyly nalezeny larvy ani dospělci hmyzu, který je vázán na odumírající dřevo, jejich výskyt zde není vyloučen, lze však téměř vyloučit výskyt druhů zvláště chráněných, neboť zde nebyly nalezeny ani výlezové dutiny na kmenech, ani požerky nebo zbytky kukel nebo dospělců.

Na několika stromech byl na jejich patě zaznamenán nepočetný výskyt ruměnice pospolné (*Pyrrhocoris apterus*).

Všechny posuzované stromy lze navrhovanými způsoby ošetřit bez negativního vlivu na jakýkoliv zvláště chráněný, ohrožený nebo i obecně rozšířený druh bezobratlých živočichů. Pokud by u kácených stromů byly nalezeny larvy hmyzu, viz níže, je nutné provést jejich transfer do sousedních dutin nebo dřevo (trough) s dutin s larvami nebo kuklami) uložit okraj parku, kde bude ponecháno 2 až 3 roky. V tomto období by mělo dojít k dokončení vývoje nalezených larev a dospělí brouci uložené dřevo opustí. Následně je možné dřevo odklidit. Vzhledem k malé velikosti parku je nadbytečné zakládat nové broukoviště, které by spíše přitahovalo predátory, než pomohlo k dovylíhnutí nalezených a uložených larev a kukel.

Zoologický průzkum obratlovců byl zaměřen na druhy, které využívají dřeviny nebo plochu parku pro rozmnožování, úkryt a jako přímý zdroj potravy. Nejsou zde tak uvedeny druhy, které pouze přeletují a nebo loví potravu nad lokalitou (např. *Hirundo rustica*, *Falco tinnunculus*) a dále druhy, které se pohybují pouze po zemi a mohou se zde potencionálně vyskytnout při migracích nebo vyhledávání zimovišť nebo druhy, které v území vyhledávají možnost úkrytů nebo potravní zdroje (např. obojživelníci, plazi nebo drobní zemní savci).

V tabulce je uveden seznam druhů, které byly v dotčené lokalitě zjištěny při terénním průzkumu.

V tabulce č. 1 jsou pro jednotlivé druhy uvedeny následující atributy:

Stupeň ochrany: O – ohrožený druh. Obecně jsou dle Evropské směrnice chráněny všechny druhy volně žijících ptáků. V naší legislativě je to obecně stanoveno § 5 zákona o ochraně přírody a krajiny. Mimo tuto obecnou ochranu jsou pak uvedeny druhy s přísnější ochranou, která je uvedena ve vyhlášce č. 395/92 Sb.

Výskyt: P – sběr potravy, R – rozmnožování

Tab. č. 1 Seznam zjištěných druhů obratlovců

Druh	Stupeň ochrany	Výskyt
PTÁCI		
<i>Carduelis cannabina</i> – konopka obecná		R
<i>Carduelis carduelis</i> – stehlík obecný		P
<i>Carduelis chloris</i> – zvonek zelený		R
<i>Columba palumbus</i> – holub hřivnáč		R
<i>Dendrocopos major</i> – strakapoud velký		P
<i>Erithacus rubecula</i> – červenka obecná		R
<i>Fringilla coelebs</i> – pěnkava obecná		R
<i>Hippolais icterina</i> – sedmihlásek hajní		R
<i>Musticapa striata</i> – lejsek šedý	O	P
<i>Parus caeruleus</i> – sýkora modřinka		R
<i>Parus major</i> – sýkora koňadra		R
<i>Phoenicurus ochruros</i> – rehek domácí		P
<i>Phylloscopus collybita</i> – budníček menší		R
<i>Pica pica</i> – straka obecná		R
<i>Serinus serinus</i> – zvonohlík zahradní		R
<i>Sitta europaea</i> – brhlík lesní		P
<i>Sturnus vulgaris</i> – špaček obecný		R
<i>Sylvia atricapilla</i> – pěnice černohlavá		R
<i>Troglodytes troglodytes</i> – střízlík obecný		P
<i>Turdus merula</i> – kos černý		R
<i>Turdus philomelos</i> – drozd zpěvný		R
<i>Turdus pilaris</i> – drozd kvíčala		P
SAVCI		
<i>Martes sp.</i> – kuna		P
<i>Sciurus vulgaris</i> – veverka obecná	O	R
<i>Talpa europea</i> – krtek obecný		R

V rámci terénního průzkumu obratlovců byl zjištěn výskyt 25 druhů s prokázaným, možným a předpokládaným vztahem ke vzrostlé zeleni v parku Domova u fontány. Z tohoto počtu patřily 2 druhy mezi zvláště chráněné.

V následujícím textu je stručná charakteristika výskytu obou skupin obratlovců a charakteristika druhů zvláště chráněných, jejich výskyt v území a možné ohrožení při realizaci projektu.

Aves - ptáci

V rámci terénního průzkumu, studia literatury a terénních zkušeností lze konstatovat, že:

- většina uvedených druhů hnízdí přímo v ploše parku nebo v jeho nejbližším okolí a park je součástí jejich hnízdního teritoria (např. *Phoenicurus ochruros*),
- většina druhů využívá stromovou zeleň k úkrytu a odpočinku,
- většina druhů ve sledovaných lokalitách sbírá potravu.

K výskytu zvláště chráněných druhů lze dále uvést:

Musticapa striata – lejsek šedý byl pozorován v ploše parku. Druh hnízdí v polodutinách, které mohou vznikat např. při odlomení větví, ale hnízdí i na budovách. Hnízdění ve sledované lokalitě nebylo prokázáno, ale nelze jej jako příležitostné zcela vyloučit.

Mammalia – savci

Ve sledované ploše byl zaznamenán pouze omezený počet druhů se vztahem ke stromové zeleni. Je to však dáno prostředím parku a plochami v jeho okolí.

Na základě terénních pozorování lze konstatovat:

- zjištěné druhy využívají stromovou zeleň k vyhledávání potravy, a to sběrem a lovem jiných obratlovců (kuna),
- vzhledem k pohyblivosti druhů lze jejich výskyt předpokládat jak v ploše parku, tak v širším okolí.

K výskytu zvláště chráněných druhů lze dále uvést:

Sciurus vulgaris – veverka obecná se vyskytuje v ploše parku i v okolí, kde jsou vzrostlé stromy. V území byla pozorována pouze černá barevná forma. Hnízda si zakládá ve větších dutinách nebo je staví přímo na stromech.

Realizace navrhovaných opatření nebude mít na výskyt obratlovců dlouhodobější negativní vliv. Ten bude krátkodobě spočívat především v rušení v místech realizace dílčích opatření v rámci projektu. Z dlouhodobého hlediska se zde stávající biotopové podmínky nejen udrží, ale i výrazně zlepší.

Z důvodu možného střetu s výskytem zvláště chráněných druhů v době realizace akce by měl být zajištěn odborný biologický dozor (zkušený zoolog). Tím by mělo být výrazně sníženo riziko možného negativního střetu při realizaci akce s výskytem zvláště chráněných, ale i obecné se vyskytujících druhů.

V nálezové databázi AOPK (náhled dne 8. 4. 2023) není pro plochu parku (v mapě č. 3 červeně vymezený prostor) a jeho nejbližšího okolí uveden žádný údaj. Červená linie a body v mapě č. 3 znázorňují údaje uvedené v Nálezové databázi. Z této mapy je patrné, že k ohrožení zde uvedených druhů při realizaci projektu nedojde.

Mapy č. 3 Znázornění plochy, k níž se vztahovalo vyhledávání v Nálezové databázi AOPK ČR (zdroj: (c) AOPK ČR, Nálezová databáze ochrany přírody)

2. Zdůvodnění potřeby realizace opatření

V rámci projektu se pro park Domova u fontány ležící v jihovýchodním okraji města navrhuje opatření, které zlepší biologické i ekologické podmínky tohoto místa a zároveň umožní tento prostor více otevřít veřejnosti.

Stávající vegetační kryt se skládá jak z bylinného patra, které převažuje ve východní polovině parku, tak ze stromové zeleně, která převažuje v části západní. Obě tyto části pak doplňuje keřová zeleň, síť pěšin a drobný mobiliář. V parku chybí vodní plocha. Nejbližší voda leží při jižním okraji plochy a tvoří ji bezejmenná sporadicky vysychající vodoteč. Chybějící vodoteč a nerovnoměrné zastoupení zeleně v ploše parku a její nízká druhová pestrost se odráží i v menším počtu druhů, které v tomto prostoru rostou nebo jej obývají.

V rámci realizace projektu se navrhuje ošetření stávajících dřevin a odstranění 28 stromů, které svým špatným zdravotním stavem výrazně ohrožují veřejný prostor. Dále se navrhuje dosadba dřevin a přísev travnatých ploch autochtonními druhy a jejich kultivary. Ojedinele se dosazují i druhy alochtonní, jejichž použití v zástavbě sídel je přípustná. Se zvýšeným počtem druhů rostlin a jejich rozptýlením po celé ploše parku zlepší biotické podmínky pro další druhy živočichů a rostlin. Ty budou do území pronikat z okolních ploch. Významným impulsem pro kolonizaci území novými druhy

bude zbudování otevřené vodní plochy v jižní části parku. Ta se stane nejen přirozeným napajedlem pro ptáky, ale umožní i vývoj dalších vodních a mokřadních organismů, včetně druhů zvláště chráněných.

Poloha parku na okraji města výrazně přispívá k migrační prostupnosti urbánního prostředí s prostředím okolních agrocenoz. Při této migraci bude plocha parku působit jako odrazový můstek pro šíření druhů do okolního prostředí.

Při vlastní realizaci projektu bude zachována biologická rozmanitost druhů vázaných na dřeviny, neboť dojde k odstranění 28 stromů z celkového počtu 211 dřevin a porostních skupin. Všechny odstraňované dřeviny jeví známky výrazného fyzikálního nebo biologického (usychání) poškození. Část ostatních dřevin bude ošetřena. Jejich ošetřením se prodlouží jejich životnost a provozní bezpečnost. Zároveň se udrží migrační prostupnost územím. Realizací opatření se nesníží retenční schopnost v území a zůstanou zachovány povrchové odtoky a vsaky do podloží.

Zvýší se provozní bezpečnost ošetřených dřevin. Navrhovaná opatření jsou prováděna v místě stávající vzrostlé zeleně, jejíž zdravotní stav (viz dendrologický posudek) nezaručuje její provozní bezpečnost v místech, kde je zvýšený pohyb osob. Realizací navrhovaných opatření v podobě ošetření stávajících stromů bude zajištěno zvýšení provozní bezpečnosti a budou zachovány stávající ekologicko- stabilizační funkce. Pro město Přelouč jsou to především funkce spočívající v tlumení šíření škodlivin v ovzduší, fytonicidní účinky a klimatické působení v zástavbě města.

Realizací opatření tak bude:

1. Udržena významná biologická funkce stávající stromové zeleně na veřejné ploše
2. Zvýšena provozní bezpečnost stávající veřejné zeleně
3. Udržena retenční schopnost antropogenní krajiny, především při zachycování horizontálních srážek
4. Z krajinářského hlediska uchována zeleň jako nedílná součást zastavěného území města Přelouče,
5. Zvýšení druhové pestrosti a její zastoupení v ploše nabídne druhům nové mikrohabitaty, které mohou osídlit a zároveň nabídne podmínky jako odrazový můstek pro vzájemnou interakci mezi zastavěným územím města a okolní krajiny,
6. Nová vodní plocha nabídne plochu pro rozmnožování vodních a mokřadních organismů a v období vyschnutí blízké drobné vodoteče i napajedlo pro menší druhy, včetně ptáků a savců.

Pro efektivní zajištění realizace akce by měl investor zajistit biologický dozor, který by nejen kontroloval dodržování stanovených opatření, ale v případě potencionálního nálezu zvláště chráněných druhů by zajistil jejich efektivní a druhově odpovídající záchranu.

3. Posouzení a popis možných negativních vlivů v průběhu realizace opatření na přírodu a krajinu

Realizace projektu nebude mít žádný negativní vliv na prvky zeleně v této části města Přelouče, resp. v parku Domova u fontány. Zároveň nebude mít vliv na žádné další zájmy chráněné zákonem č. 114/1992 Sb., neboť projekt se nedotýká žádných plošně definovaných ochranných opatření (významný krajinný prvek, zvláště chráněné území, územní systém ekologické stability). Vliv na zjištěný nebo možný – potencionální výskyt zvláště chráněných druhů lze hodnotit jako dočasný, mírně negativní.

Z dlouhodobého hlediska bude ošetření dřevin znamenat posílení její ekostabilizační funkce, neboť bude prodloužena jejich životnost.

Realizací akce nebude dotčen krajinný ráz, resp. ráz města Přelouče, kterého je tato vzrostlá zeleň nedílnou součástí.

Při realizaci opatření se za dodržení ochranných opatření nepředpokládají významné negativní vlivy na současný stav a početní výskyt zjištěných druhů živočichů a rostlin, které byly zjištěny v místech realizace projektu. Navrhované práce je třeba provádět v období, kdy zde ještě nedochází k rozvoji vegetace a rozmnožování živočichů nebo po tomto období. V letním období – po 1. srpnu nebude při údržbě zeleně riziko negativního dopadu vyšší, než je současné rušení. Opatření nevyžaduje transfer organismů před zahájením prací, ani jiná speciální opatření pro snížení negativního dopadu realizace projektu. K transferu živočichů se bude přistupovat až v případě jejich nálezu, který nebylo možné běžnými metodami zjistit (např. vnitřní dutiny stromů s trouchem a larvami hmyzu) nebo druhy lokalitu osídlily v období přípravy projektu.

Na základě odborných znalostí, konzultací a využití vědeckých podkladů se nepočítá s významným negativním vlivem na předpokládaný a zjištěný výskyt druhů živočichů, neboť se většinou jedná o druhy rostlinných a živočišných druhů s širokou ekologickou amplitudou, které buď do lokality zaletují za potravou, nebo se nezasáhne do jejich přirozeného vývoje.

Z důvodu obecné ochrany ptáků je třeba veškeré práce provádět až po vyhnízdění, tj. nejdříve po 1. srpnu do konce března.

Provedením ošetření stromů a tím jejich ponechání na stávajících místech budou zachovány stávající hnízdní a biotopové podmínky pro zde žijící druhy. Pokud by u odstraňovaných nebo ošetřovaných stromů byla zjištěna přítomnost larev, kukel nebo i dospělých jedinců druhů zvláště chráněných živočichů, bude nezbytné provést jejich transfer. Ten lze provést do blízkých, mikrohabitatem odpovídajících dutin nebo dočasně uložit části kmenů s jejich výskytem na okraj parku. Vzhledem k relativně malé ploše parku by případné založení broukoviště mohlo spíše nabídnout příležitost predátorům, než pomoci k efektivnímu dokončení vývojových fází hmyzu.

Z hlediska krajinotvorby bude nadále zachován existující prvek zeleně, který je nedílnou součástí sídelní zeleně města Přelouče. Tento prvek bude mít i nadále významný vliv na mikroklima v dané lokalitě a blízkém okolí (snížení vyšších teplot, snížení proudění vzduchu a zadržení vody v území). Neopominutelná funkce zeleně je i v zachycování horizontálních srážek, tj. intercepce mlhy na listech dřevin a tlumení šíření škodlivin v ovzduší. Zároveň bude tento prvek působit jako odrazový můstek pro vzájemnou interakci a šíření druhů mezi zástavbou města a okolní krajinou.

Navrhovaný projekt je akceptovatelný, neboť ve sledovaných stromech nebyla aktuálně zjištěna přítomnost saproxylického hmyzu, který by byl předmětem ochrany podle zákonných předpisů. Při průzkumu byl zjištěn výskyt zvláště chráněných druhů, avšak navrhovaná ošetření by neměla výrazněji zasáhnout do biotopů, které dané druhy využívají a mohou potencionálně využívat. Z ostatních zjištěných druhů se jedná o druhy běžné, nechráněné zákonem, avšak významné z hlediska ekosystému, kterým bude biotop ve stávající lokalitě uchován.

Pokud by v době mezi provedeným terénním průzkumem a realizací projektu došlo k osídlení lokality zvláště chráněnými druhy (což nelze vyloučit), bude nezbytné operativně zajistit jejich ochranu, a to buď zamezením zásahu do místa výskytu a omezením činnosti (ošetření, kácení) na daném místě, případně zvolit po konzultaci s odbornými pracovníky transfer. Před jeho provedením je však nezbytné povolení orgánu ochrany přírody. V případě, že zásah bude nutné provést bezodkladně, bude přivolán pro řešení vzniklé situace odborný pracovník nebo situaci bude řešit ustanovený biologický dozor. V neodkladném případě bude o spolupráci požádána Agentura ochrany přírody ČR nebo věcně příslušný orgán ochrany přírody.

4. Navrhovaná opatření

Navrhovaná opatření k minimalizaci negativních vlivů realizace akce na biotu zájmové lokality jsou navržena ve vztahu k výskytu živočichů a jsou stanovena na základě dostupných dat a provedeného terénního průzkumu území.

1. Ořez dřevin, případně jejich nutné kácení lze realizovat pouze v nezbytně nutných a odůvodněných případech na základě projednání s orgánem ochrany přírody dle § 8 zákona č. 114/ 1992 Sb. Dřeviny určené k ořezu, ale i zdravotní ořezy větví by měly být prováděny v mimovegetačním období nebo minimálně v mimohnízdní době ptáků tak, aby se minimalizovaly negativní vlivy. Mimohnízdní období u většiny ptáků je od 1. 8. do 31. 3. kalendářního roku.
2. S ohledem na možný zásah do biotopu zvláště chráněných druhů živočichů je doporučeno zažádat o předběžnou informaci ve věci nutnosti podání žádosti o udělení výjimky ze základních a ochranných podmínek. Udělení výjimek z ochranných podmínek zvláště chráněných druhů živočichů dle § 50 a § 56 zákona č. 114/1992 Sb. O ochraně přírody a krajiny v platném znění je nutno podat ke Krajskému úřadu Pardubického kraje.

Konkrétně je doporučeno podání žádosti o udělení výjimky z ochranných podmínek ptáků a savců, a to ze zákazu škodlivého zásahu do biotopu, který je součástí teritoria 1 páru ohroženého druhu *Muscicapa striata* (lejsek šedý) a 1 páru ohroženého druhu *Sciurus vulgaris* (veverka obecná).
Druhým

Pro maximální eliminaci dopadu realizace akce na ptáky je doporučeno ořez dřevin s dutinami provádět v období od 1. září do 30. října nebo od 15. března do 1. dubna. Druhý termín je méně vhodný pro ptáky, kteří již ke konci března obsazují dutiny nebo zde již hnízdí. Při kácení a ořezu dřevin je nezbytná přítomnost odborného biologického dozoru (zoolog, ekolog), který bude dohlížet na ořez a kácení dřevin zejména těch s dutinami a dohlížet nad plněním případných udělených podmínek orgánů ochrany přírody.

Z prováděného biologického dozoru musí být veden deník a zápisy, ze kterých bude zřejmé, kdo dozor prováděl, datum dozoru, čas a počasí během kontroly. Jaká opatření byla prováděna, jaké druhy živočichů byly zaznamenány, popřípadě transferovány, jejich početnost a kam byly přenášeny v rámci dozoru, doplněna bude také relevantní fotodokumentace.

Navrhovaný projekt je za dodržení navrhovaných zmírňujících opatření akceptovatelný, neboť ve sledovaných stromech nebyla aktuálně zjištěna přítomnost druhů saproxylického hmyzu ani letounů (netopýrů), které by byly předmětem ochrany podle zákonných předpisů. Zjištěn byl výskyt zvláště chráněných druhů, avšak navrhované ošetření by neměla trvale zasáhnout do biotopů, které dané druhy využívají a mohou potencionálně využívat. Z ostatních zjištěných druhů se jedná o druhy běžné nechráněné zákonem, avšak významných z hlediska ekosystému, kterým bude biotop ve stávající lokalitě uchován.

5. Závěr

Zpracováním biologického posouzení projektu „Domov u fontány Přelouč“ se nezjistily významné negativní dopady realizace projektu na výskyt zvláště chráněných druhů a krajinný ráz. Realizací projektu bude zachována stávající zeleň na veřejně přístupném místě, prodloužena její životnost a zvýšena provozní bezpečnost. Dále zde bude zbudována otevřená vodní plocha, opraveny a doplněny stávající stezky a doplněn drobný mobiliář. Krátkodobé negativní ovlivnění v místě realizace opatření navrhovaných v projektu bude v dlouhodobém horizontu zcela vyrovnáno.

Přínos projektu lze spatřovat v udržení zeleně na veřejně přístupné ploše města Přelouče, resp. v parku Domova u fontány, která je významným biotopem pro živočišné druhy a tvoří výrazný doplněk městské zástavby. Zároveň je tato zeleň významným odrazovým můstkem a migrační trasou pro mnoho druhů živočichů, které pronikají do městského prostředí z okolních biotopů. Realizací navržených opatření se udrží existující prvek zeleně, který má významný vliv pro mikroklimatické podmínky, zadržení vody v území a zvýšení biologické rozmanitosti.

Riziko negativního vlivu na zjištěný a předpokládaný výskyt druhů bude eliminováno obdobím realizace projektu. Obecná ochrana ptáků je zajištěna v podobě termínu realizace prací, kdy již ptáci uvedené prostory nevyužívají k hnízdění. V případě nálezu zvláště chráněných druhů je navržen způsob řešení na jejich ochranu nebo případný transfer.

Projekt „**Domov u fontány Přelouč**“ je navržen v souladu se schválenými standardy Agentury ochrany přírody a krajiny ČR a bude mít **významně pozitivní vliv na uchování a zvýšení biologické rozmanitosti** řešené lokality a **lze jej v předložené projektové podobě doporučit k podpoře a následné realizaci**.

6. Použitá literatura

- Anděra, M., 2014: *Naši netopýři*. Správa jeskyní České republiky. Praha
- Anděra, M., Gaisler, J., 2012: *Savci České republiky*. Academia Praha
- Beneš, J., 2002: *Motýli České republiky I*. Společnost pro ochranu motýlů Praha
- Beneš, J., 2002: *Motýli České republiky II*. Společnost pro ochranu motýlů Praha
- Dunge, I. J., Gaisler, J., 2002: *Atlas savců České a Slovenské republiky*. Academia Praha
- Dungel, J., Řehák, Z., 2011: *Atlas ryb, obojživelníků a plazů České a Slovenské republiky*
- Faltysová, H., Bárta, F. a kol. (2002): *Pardubicko*. In: Mackovčín P. a Sedláček M (eds.) *Chráněná území ČR, svazek IV*. AOPK ČR a EkoCentrum Brno, Praha, 316 pp.
- Faltysová, H., 2023: *Seznam zjištěných druhů rostlin v parku Domova u fontány Přelouč*. Mns. Nepubl.
- Hecker, U., 2001: *Stromy a keře*. Rebo Productions CZ. ISBN 978-80-7234-291-4
- Hume, R., 2004: *Ptáci Evropy*. Z ang. originálu přeložila Helena Kcholová. Knižní klub. Praha
- Hůrka, K., 2005: *Brouci České a Slovenské republiky*. Kodiak Zlín
- Keller, V., Herrando, S., Voříšek, P. et al. (2020): *European Breeding Bird Atlas 2: Distribution, Abundance and Change*. European Bird Census Council &
- Kočárek P., Holuša J., Vlk R., Marhoul P., 2015: *Rovnokřídlí České republiky*. Academia. Praha
- Krásá, A., 2014: *Ochrana saproxylického hmyzu a opatření na jeho podporu: metodika AOPK ČR*. 1. vyd. – Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, 2015 – 156 s.
- Macek J., Laštůvka Z., Beneš J., Traxler L., 2015: *Motýli a housenky střední Evropy IV. Denní motýli*. Academia. Praha
- Richarz, K., 2009: *Atlas stop zvířat*. Z něm. originálu přeložila Monika Žárská. Academia. Praha
- Svensson, L., 2012: *Ptáci*. Z ang. originálu přeložil R. Doležal. Ševčík, Plzeň
- Šťastný, K., Bejček, V., Mikuláš, I., Telenský, T., 2021: *Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice 2014–2017*, Aventinum Praha
- Zwach, I., 2009: *Obojživelníci a plazi České republiky*, Grada Praha

Integrovaný regionální operační program 2021 – 2027 Specifická pravidla pro žadatele a příjemce.
MMR ČR

Internetové zdroje s relevantními podklady k sepsání této zprávy:

<http://drusop.nature.cz>
www.cenia.cz
www.nahlizenidokn.cuzak.cz
www.portalnature.cz

7. Přílohy

Východní část parku

Přechod do západní části

Pěšinky a drobný mobiliář v západní části

Doplňková keřová zeleň

Sporadické stromy a keře ve východní části parku

Bezejmenná vodoteč na jižním okraji parku a oplocení umožňující prostupnost a migraci menším druhům a semenné bance